

ICOMOS Slovenija

Slovensko nacionalno združenje za spomenike in spomeniška območja

---

Obrazec – Seznam ogrožene dediščine v Sloveniji

Ime dediščine:

Plečnikova kapela Srca Jezusovega v sklopu nekdanjega jezuitskega samostana na Taboru

---

Lokacija (kraj; naslov, če obstaja; parcela):

Maribor, Ljubljanska cesta 13, parc. št. 931 k.o. 659 – Tabor (objekt s kapelo)

Tipološka opredelitev: (označite eno ali več kategorij ali dopišite novo)

Umetnostni in arhitekturni spomenik, sakralna stavba, urbanistična ureditev

---

Vpis v Register kulturne dediščine:

NE

Fotografija ogrožene dediščine: (velikost cca 15 x 10 cm, 300 dpi)

Opis pomena:

V Mariboru se je zaradi skrajne prostorske omejenosti arhitekt Jože Plečnik odločil obrniti hrbet svojemu siceršnjemu stremljenju in pristopu in je že tako obupno dolgo in razpotegnjeno ladjo polovice nekdanje hiše še za skoraj tretjino podaljšal. Že prepoznanje te geste, podaljšanja že tako dolgega, asimetričnega in prečno utesnjene prostora je dovolj, da spoznamo, da imamo v Magdalenski kapeli opraviti z jasno premišljenim (zaradi zatečenih okoliščin in omejitev v Plečnikovem opusu edinstvenim!) arhitekturnim konceptom. Ne gre le za to, da opreme kapele ne moremo in ne smemo ločevati od njene arhitekture, poudariti je treba dejstvo, da je ravno v jasno izraženi in uresničeni prostorski misli in pomenski dramaturgiji največja dragocenost tega prostora! Temu

spoznanju je potrebno prilagoditi napore njegovega reševanja, povsem jasno nas usmerja k ohranjanju celote na licu mesta.

Arhitekt nas preseneča s svojo preišljeno postavitvijo. Molitvene klopi kapele so postavljene skrajno v desno k oknom, človek se po optično tako še podaljšani ladji lahko giblje samo vzdolž severne stranice, torej vzdolž z večnimi lučkami osvetljenih postaj križevega pota, na mestu, kjer se ta konča, po 14. postaji, pa je v steni vrzel. Kot bi se pred nami nenadoma pojavila votlina. Zveznost našega gibanja skozi prostor tke celotno notranjost v organsko logično pripoved, ki ima lastnosti liturgije. Če se vsedemo na klop, v prostorski zaliv v les opažene alkove potem iz njene notranjosti uživamo pogled, ki v polnosti zaobjame oba oltarja. Nenavadna razpotegnjenost glavne ladje je pozabljena, v srčiki stavbe prostor kljub vsem vnaprej danim omejitvam diha razkošno širino celote " Matere Božje in njenega Sina".

Posebno mesto v tej zgodbi pa ima k osnovni stavbi dodan prezbiterij. Kot popolnoma samostojen element, rešen teže vsega posvetnega je postavljen v prvo jutro vzhodnega neba in na stežaj odpira svoja vrata v z lesom tlakovano in opaženo kapelo, v prostor, ki v nas prebujata spomine na skrajne odročnosti, človeške zapuščenosti in materialne preprostosti! Antropokozmos je v prezbiteriju mariborske kapele Srca Jezusovega skladno z njenim imenom in posvetitvijo predstavljen v svoji najbolj čisti in skrivnostni podobi, kocka v kocki, (še število zvezd okroglih okenc odseva mere stranic nebeškega mesta) hkrati pa prekipeva od Življenja in od pripovedi o veličastni poti Človeka kot Božji podobi, o pojavitvah in metamorfozah Logosa od prve neizključljive in nedojemljive misli do učlovečenja in nazaj v povabilo na pot odrešenja in trajanje v svobodi spoznanja.

Povzeto po: Ira Zorko, Plečnik v Mariboru, Umetnostna kronika 68/2020

Vzrok ogroženosti: (označite enega ali več vzrokov)

Stavba s Plečnikovo stvaritvijo je bila z Občinskim podrobnim prostorskim načrtom iz leta 2013 predvidena za rušenje. V OPPN je predvidena prestavitev notranje opreme kapele na sekundarno lokacijo znotraj obstoječih ali načrtovanih stavb tega načrta. Konec leta 2019 oz. v začetku leta 2020 je prešla stavba s kapelo v last zasebne gospodarske družbe v tuji lasti.

Akcija strokovnjakov – arhitektov ter laične javnosti s peticijo je odprla polje za ponovni premislek o pomenu in možnih rešitvah za ohranitev Plečnikovega dela. Akcija se nadaljuje, ključne za usodo spomenika pa bodo dokončne odločitve občine in lastnika objekta.

Vzroki ogroženosti: predvidena rušitev objekta, razvojni interes, nevzdrževanje, podvrženost vandalizmu.

Opis ogroženosti in stanja: (do 200 besed)

Plečnikovo delo in arhitekturna ureditev kot celota je v mojstrskem likovnem jeziku vestno odmerjeno, dosledno izrečeno in do konca izpeljano delo, kot zapiše arhitekt Zorko. Plečnikovo idejo je brati v kontekstu umestitve v objekt, kakršen je in brez tega bi se po mnenju strokovnjakov pričevalnost spomenika bistveno okrnila. V tem smislu je ogrožena pričevalnost spomenika kot takega, ki ga po povedanem ni mogoče iztrgati iz konteksta, v katerem je nastal.

Vsa notranja oprema vključno z zunanji vrati je preseljena in deponirana v prostorih Zavoda Antona Martina Slomška na Urbanski cesti v Mariboru.

Poškodbe na objektu so vidne in se stopnjujejo.

Vrsta lastništva:

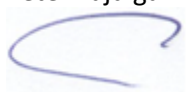
Zasebna last

Pobudnik: (ime in priimek – za evidenco ICOMOS SI, objava le s privolitvijo) **Datum predloga za vpis v SOD:**

Peter Fajdiga

Maribor, 11. 3. 2022

in skupina pobudnikov
